

A zenei könyvtárak technikai felszerelése

Az Élet és Irodalom közölte egyszer: az ÉS csak olyan illusztrációkat jelentet meg a lapban, melyek művészi értékükből nem veszítenek a nyomdai eljárás során. Könyvtáraink a hangfelvételek gyűjtésével különleges szolgáltatást is vállaltak: a felvételek átjátszását. De milyen minőségben? Sajnos, még napjainkban is tapasztalható, hogy különféle fórumokon, kiadványokban gyenge minőségű, *házi használatra készült* berendezések megvételeit javasolják a zenei könyvtáraknak. Nem csoda tehát, ha a könyvtárak egy részében gyenge a zenei részleg felszerelése.

Elég-e, ha csak hallhatóvá tesszük a felvételeket? Nem. Hangfelvételeink többsége zenemű — ha úgy tetszik: egyfajta művészeti termék —, melyet a hanglemezyárak a jelenlegi legkorszerűbb anyagok és eljárások segítségével úgy rögzítenek, hogy azok mind jobban megközelítik az élethű hangvisszaadást. A zenei könyvtáraknak hanglemezeit, hangfelvételeiket *ezen a színvonalon* kell tartaniuk, és a zenét, mint művészetet megismerni vágyó és azt kedvelő emberekhez eljuttatniuk. A könyvtár ezt a célját kommersz készülékekkel nem érheti el, csakis tudatosan megtervezett hangrendszerrel, melynek minden darabja — a lemezjátszó tűjétől a fejhallgatóig — tartósan kiváló minőségű. A színvonal-követelményeknek sem anyagiak, sem a hazai piac esetleges kínálata nem szabhat határt, hiszen az egész rendszer színvonalát leronthatja egyetlen gyenge minőségű hangátalakító. A közművelődési intézményeknek nem szabad egy művészeti termék minőségét lerontaniuk, és ezáltal megfosztaniuk az igazi műélvezettől azokat, akiknek túl kicsi a pénztárcájuk saját „profi” berendezések megvásárlására. A használó szempontjai a legfontosabbak, mert nem mindegy, milyen minőségben terjesztjük a zenét.

Krutzler Ferenc

Könyvtári szakfelügyelet a főiskolai könyvtáraknál

A felsőfokú technikumoknak, szakiskoláknak, intézeteknek a hatvanas évek végén történt átszervezése nagy, elsősorban mennyiségi fejlődést indított el a főiskolai könyvtárak körében. Az előrelépés jele volt a *főiskolai könyvtárvezetők tanácsának* megalakítása 1976 májusában, valamint a főiskolai könyvtárak szakfelügyelőjének kinevezése is.

A fejlődés azonban az eltelt idő alatt annak ellenére, hogy a kinevezett szakfelügyelő és az érdekelt könyvtárvezetők mindent megtettek a főiskolai könyvtárügyért, a fenntartók eltérő állásfoglalásai következtében egyenetlen volt. Az eltérések a könyvtárak szervezeti, tárgyi, személyi feltételeit illetően egyaránt igen szembevetődnek. E különbségek felszámolása végett véleményem szerint az Oktatási Minisztérium illetékes főosztályainak útmutatást kellene kidolgoztatniuk, amely a fenntartóságuk alá tartozó *főiskolák vezetői és könyvtárosai* számára egyaránt kötelező érvényű lenne. Ennek az állásfoglalásnak elsősorban a főiskolai könyvtárvezetők tanácsának ülésein felmerült kérdésekre kellene kiterjednie. Kidolgozásával a problémákat átfogóan ismerő szakembert kellene megbízni.

Az Oktatási Minisztérium felügyelete alá tartozó főiskolai könyvtárak nagy száma és a felsőoktatásban betöltendő fontos szerepük indokoltá tenné az *Oktatási Minisztérium keretén belül legalább egy függetlenített főiskolai könyvtári szakfelügyelő alkalmazását*. Ezzel egyidejűleg a főiskolai könyvtárvezetők tanácsának elnökét meg kellene bízni a *vezető szakfelügyelői* teendők ellátásával.

A kérdés felvetését indokoltá teszi a Minisztertanács 17/1976. sz. rendeletének 30. paragrafusában a könyvtárak ágazati felügyeletére utaló rész. A 2. (bek) szerint: „Az ágazati felügyelet keretében a kulturális miniszter az érdekelt miniszterekkel... egyetértésben” hozza meg döntéseit. A szakminisztériumoknál, országos szervezetknél azonban a könyvtárügy jelenleg gazdátlan. Nem volna szerencsés az írósztalok számát szaporítani, de a kérdést megoldaná, ha — a közművelődési könyvtári felügyelet mintájára, „csak” megbízási jogviszony alapján — megfelelő szakképesítéssel és tapasztalattal rendelkező szakember kezébe kerülne egy-egy szakminisztérium, országos hatáskörű szerv könyvtárügyének szakfelügyeleti gondozása.

Az elmondottak egyértelművé teszik, hogy a szakfelügyelő elsődleges feladata könyvtárügyi szakvélemény adása a szaktárca illetékesei részére, tehát a szakfelügyelő tanácsadóként működne a szaktárca vonatkozásában és összekötőként az ága-

zati felügyeletet gyakorló kulturális tárca vonatkozásában, mégpedig a vezető szakfelügyelő személyén keresztül.

Természetesen célom csak a probléma felvetése volt, és nem részleteinek kidolgozása. A főiskolai könyvtárak jelenlegi személyi és tárgyi körülményei következtében feltétlenül szükség van szakmai problémáik gazdaságos és egységes megoldására. Ebben egy nagyon kevés kívülről kapott segítséggel maguk is tevékenyen tudnának közreműködni, de ez a külső támogatás ma még nagyon hiányzik. Szervezett formáját kell tehát megteremteni, mégpedig minél sürgősebben.

Nem állítom, hogy az általam javasolt megoldás az egyedül üdvözítő. Az azonban fontos, hogy rövid időn belül előre lépünk, keressük és találjuk meg a megfelelő eszközt.

Dr. Molnár István

Visszalépés a helyi kötelespéldány-szolgáltatásban ?

Ez év januárjában telefonon felhívott a helyi nyomda kötelespéldány-intézője, és közölte, hogy reméli, már tudjuk: a megyei könyvtárnak tulajdonképpen csak a gyászjelentésekből, meg néhány apróbb, efemer kiadványból jár kötelespéldány, mivel az Országos Széchényi Könyvtár útmutatója szerint a helyi nyomdának csak azokat a kiadványokat kell beszolgáltatnia a megyei könyvtárnak, melyekből öt példányt kell küldeni az Országos Széchényi Könyvtárnak. Ezek pedig a 70—120 példányban előállított nyomtatványok, valamint a „költségvetések, társasutazások tájékoztató jegyzékei stb.”

Utánanéztem a Művelődésügyi Közlöny 1977. évi 18. számában, s valóban olvashattam volna, ha fölfigyelek erre a kitételre. De így bizony a meglepetés erejével hatott a nyomdász közlése. És elgondolkodtatott... Hogyan fogjuk beszerezni azokat a helyi kiadványokat, melyeknek gyűjtésére ugyancsak rendelet kötelez minket, de amelyekről a kötelespéldány-szolgáltatás megszűnésével nem is fogunk értesülni, hiszen a Magyar Nemzeti Bibliográfia sem áll a helyzet magaslatán!

Igy aztán úgy kell megszervezni a megyei helyismereti gyűjtemény állománygyarapítását, hogy minden intézménybe munkatársakat kell „beépíteni”, akik az adott pillanatban lecsapnak a megjelent kiadványra, s megküldik a megyei könyvtárnak — barátságból. Ez a megoldás azonban nem illik a korszerű magyar könyvtárügy szervezeti kereteibe.

Gyuris György

Kérdezz — felelek

Engel Tibor, a Füzesabonyi Nagyközségi-Járási Könyvtár igazgatója kérdezi:

„Hová kell besorolni a tanárképző főiskolai végzettséggel rendelkező könyvtárost, tekintettel arra, hogy a 4/1977. KM—MüM sz. rendelet 3. sz. melléklete szerint a »Szakalkalmazott II«-be csak a munkakörre jellemző főiskolai végzettségűek sorolhatók; a »Szakalkalmazott III«-ba a középfokú szakképesítésű könyvtárosok. Marad tehát a »Szakalkalmazott IV«. Ezt viszont hátrányosnak érezzük.”

A Kulturális Minisztérium könyvtárügyi osztályának válasza:

Ha a főiskolai végzettségű könyvtáros nem tekinthető olyannak, akinek „a munkakörre jellemző főiskolai végzettsége” van — a „Szakalkalmazott II” besorolási feltételeiben kifejezetten is megfogalmazott elv analógiájára — a „Szakalkalmazott III”-ba sorolandó.